

ผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน
ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

Impact of Non-Financial Information Assurer Types on Investor Judgments

สุดารัตน์ อำพันธ์ และเอื้อบุญ เอกะสิงห์*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินต่อการตัดสินใจของนักลงทุน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจและการบัญชี และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 90 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจทางการบัญชีและการเงินพอสมควร ได้ผ่านการเรียนวิชาการบัญชี การวิเคราะห์งบการเงิน และการลงทุน ตามหลักสูตร ถือเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ด้านการลงทุนมาเป็นตัวแทนของนักลงทุนทั่วไป รูปแบบของการศึกษาใช้แบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบ 3x1 โดยแบ่งประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินออกเป็น 3 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขที่ 1 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4 Assurer) เงื่อนไขที่ 2 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ (Non-Big 4 Assurer) และเงื่อนไขที่ 3 ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Consultant) โดยผลการตัดสินใจของนักลงทุนนั้นวัดได้จากความตั้งใจลงทุนและความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน

ผลการศึกษาพบว่า การตัดสินใจของนักลงทุนที่วัดจากความตั้งใจลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในภาพรวมของความตั้งใจลงทุนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นของความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านของความเชื่อมั่นในการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัท ด้านของความน่าเชื่อถือของผู้ที่ให้ความเชื่อมั่นต่อรายงานความยั่งยืนของบริษัท และด้านความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานความยั่งยืนของบริษัท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานความยั่งยืนของบริษัท โดยพบว่า นักลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่รายงานมากที่สุด คือ ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่มาจาก Big 4 Assurer Specialist Consultant และ Non-Big 4 Assurer ตามลำดับ

Abstract

This independent study aimed to examine impact of Non-Financial information assurer types on investor judgments. Questionnaire was used as a tool to collect data. Participants are 90 business students from Bachelor and Master's degrees students of Faculty Business Administration Chiang Mai University, who have completed accounting and investment-related courses and have experience in using financial statements for data analysis. This experiment research employs 3 × 1 mixed design method. The independent variables to study are 3 different. Condition 1 the assurance provider from the large auditing

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

firm (Big 4 Assurer) Condition 2 the assurance provider from other auditing firms (Non-Big 4 Assure) and Condition 3 the assurance provider from the an expert advisor (Specialist Consultant). Investors' decisions are measured based on investment intention and the assurance reported information.

According to the study results it was found the investor decisions based on investment intent respondent there was no statistically significant difference in the overall opinion of the investment intention and the study of the investor decisions based on the assurance of the reported information, the respondents had an opinion of the certainty of the reported data had statistically significant difference, In terms of confidence in disclosure of the company's sustainability report, In terms of the reliability of those who assure the sustainability report of the and in terms of confidence in information disclosed in the company's sustainability report found the respondents were confident about the information disclosed in the company's sustainability report, with the investor having the greatest confidence in the information reported. The confidence provider comes from Big 4 Assurer Specialist Consultant and Non-Big 4 Assurer respectively.

บทนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กฎหมาย และวัฒนธรรม ส่งผลให้ธุรกิจเกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ซึ่งแต่เดิมเป้าหมายของการทำธุรกิจ คือ การทำธุรกิจเพื่อมุ่งเน้นแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียว หรือการลดต้นทุนการสร้างรายได้เพิ่ม และสามารถตอบแทนผู้ถือหุ้นได้มากที่สุด (Putta, Sudsomboon, & Zumitzavan, 2013) ซึ่งถือว่าไม่ใช่การทำธุรกิจที่ยั่งยืน เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคต่างให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ธุรกิจใดที่ดำเนินธุรกิจแบบไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมจะเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ (Sustainable Business Development Institute, 2013) ส่งผลให้นักลงทุนที่ต้องการลงทุนในธุรกิจที่มีความยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลอื่นๆ นอกเหนือจากข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) เพื่อใช้ในการตัดสินใจลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักลงทุนสถาบันที่ให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (Non-Financial Information) มาประกอบการตัดสินใจลงทุนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า Non-Financial Information จะมีความสำคัญต่อนักลงทุน แต่ยังคงถือว่าเป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยกิจการเอง จึงอาจทำให้นักลงทุนไม่มั่นใจในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ยังไม่มีการเปรียบเทียบข้อบังคับให้มีการตรวจสอบหรือให้ความเชื่อมั่นต่อ Non-Financial Information ที่กิจการมีการรายงาน รวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งแตกต่างกับบริบทของ Financial Information ที่งบการเงินของกิจการจะต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2543) ทั้งนี้ การให้ความเชื่อมั่นจะกระทำได้โดยผู้ให้ความเชื่อมั่น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่อยู่ในวิชาชีพบัญชี และไม่อยู่ในวิชาชีพบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

อย่างไรก็ตาม ในบริบทของ Non-Financial Information แม้ว่าจะมีนักวิจัยที่ศึกษาผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินที่อยู่ในวิชาชีพบัญชีและไม่ได้อยู่ในวิชาชีพบัญชีต่อการตัดสินใจของนักวิเคราะห์ทางการเงินแล้ว เช่น Pflugrath, Roebuck, and Simnett (2011) และ Hodge, Subramaniam, and Stewart (2009) แต่ยังไม่มีการศึกษาว่าประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นที่อยู่ในวิชาชีพบัญชีที่มาจาก Big 4 กับ Non-Big 4 นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินต่อการตัดสินใจของนักลงทุน โดยการเปรียบเทียบว่าผู้ให้ความเชื่อมั่นที่อยู่ในวิชาชีพบัญชีซึ่งมาจาก Big 4 (Big 4 Assurer) ผู้ที่อยู่ในวิชาชีพบัญชีซึ่งมาจาก Non-Big 4 (Non-Big 4 Assurer) และผู้ที่ไม่ได้อยู่ในวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Consultant) มีผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎี

1. ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (Non-Financial Information)

ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (Non-Financial Information) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อค้นหาและบันทึกรายงานผลที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการที่มีต่อสังคม ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือที่มีต่อผู้ที่มีส่วนได้เสีย เช่น รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) รายงานด้านสิ่งแวดล้อม และรายงานอื่นๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินนั้น อาจประกอบไปด้วย ข้อมูลสภาพแวดล้อมบริษัท สภาพอุตสาหกรรม การเมือง เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท เป็นต้น (Dhaliwal et al., 2010)

2. การให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน (Assurance of Non-financial Information)

การให้ความเชื่อมั่น (Assurance) หมายถึง งานที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องแสดงข้อสรุปซึ่งออกแบบไว้เพื่อที่จะเพิ่มระดับของความเชื่อมั่นของผู้ใช้ข้อมูล นอกเหนือจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อเรื่องเกี่ยวกับผลของการประเมินหรือว่าการวัดผลของงานที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยลดความเสี่ยงของงานที่ให้ความเชื่อมั่นลง เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลจากงานที่ให้ความเชื่อมั่นเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

การให้ความเชื่อมั่นถูกพัฒนาโดยผู้ที่เป็นนักบัญชี เช่น การให้ความเชื่อมั่นของการควบคุมภายในและการให้ความเชื่อมั่นต่อรายงาน CSR แบบ Stand-alone โดยทั่วไป เรียกว่า รายงานการพัฒนาย่างยั่งยืน, รายงานด้านสิ่งแวดล้อมสังคม หรือรายงานการกำกับดูแลกิจการ (Hasan, 2005) สำหรับรายงานทางการเงินที่ได้รับการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอกมีความน่าเชื่อถือมากกว่างบการเงินที่ไม่ได้รับการตรวจสอบ เช่นเดียวกับกับรายงานที่ไม่ใช่รายงานทางการเงิน การได้รับการตรวจสอบและให้ความเชื่อมั่นโดยบุคคลภายนอก จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานนั้น (Pflugrath et al., 2011)

การให้ความเชื่อมั่นถูกพัฒนาโดยผู้ที่เป็นนักบัญชี เช่น การให้ความเชื่อมั่นของการควบคุมภายในและการให้ความเชื่อมั่นต่อรายงาน CSR แบบ Stand-alone โดยทั่วไป เรียกว่า รายงานการพัฒนาย่างยั่งยืน, รายงานด้านสิ่งแวดล้อมสังคม หรือรายงานการกำกับดูแลกิจการ (Hasan, 2005) โดย Simnett (2009) พบว่า รายงาน CSR แบบ Stand-alone จำนวน 2,113 รายงาน จากหลายประเทศสำหรับปี 2002-2004 มีผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นผู้ที่ไม่ใช่บัญชี คิดเป็น 31 % และเป็นผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นนักบัญชี คิดเป็น 43 %

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Hodge, Subramaniam, and Stewart (2009) ได้ศึกษาเรื่อง การให้ความเชื่อมั่นของรายงานความยั่งยืน ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจและความน่าเชื่อถือของผู้ใช้ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า การให้ความเชื่อมั่น, ระดับของความเชื่อมั่นและประเภทของผู้ที่ให้ความเชื่อมั่นมีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานความยั่งยืน กล่าวคือ การให้การรับรองและให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลในรายงาน ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายงานความยั่งยืนของผู้ใช้รายงาน และนักลงทุนให้ความมั่นใจในรายงานความยั่งยืนมากขึ้นเมื่อระดับของการให้ความเชื่อมั่นมีความสมเหตุสมผลที่แสดงผลการดำเนินงานที่เป็นบวกและมีนักบัญชีที่เป็นผู้ให้ความเชื่อมั่น

Pflugrath, Roebuck, and Simnett (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการให้ความเชื่อมั่นต่อรายงาน CSR โดยนักบัญชีมืออาชีพและผู้เชี่ยวชาญด้านความยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า การให้ความเชื่อมั่นของข้อมูล CSR มีผลกระทบอย่างมากต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ นักวิเคราะห์ทางการเงินมีความเชื่อมั่นในรายงาน CSR ที่มีผู้ให้ความเชื่อมั่นเป็นนักบัญชีมืออาชีพมีความน่าเชื่อถือมากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านความยั่งยืน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบของประเภทของผู้ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินต่อการตัดสินใจของนักลงทุน เป็นการศึกษาระบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research แบบ 3x1 กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 90 คน ที่ได้ผ่านการเรียนวิชาการบัญชีและวิชาที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้การเงินในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ประเภทของผู้ที่ให้ความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน ซึ่งได้ดำเนินการแบ่งเป็น 3 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4 Assurer) เงื่อนไขที่ 2 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ (Non-Big 4 Assurer) และเงื่อนไขที่ 3 ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Consultant) โดยการวัดการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนจากความตั้งใจลงทุน และความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การแจกแบบสอบถามใช้วิธีการแจกแบบสุ่ม จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) คือ การวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-Test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความตั้งใจลงทุนและความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน ทั้ง 3 เงื่อนไข แล้วนำมาวิเคราะห์ต่อยอดด้วย Post Hoc Multiple Comparisons ด้วยวิธี Tukey's Honesty Significant Difference (HSD) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของแต่ละเงื่อนไข

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาของการตัดสินใจลงทุน โดยการประเมินจากความตั้งใจลงทุน และความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน แบ่งเป็น 3 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขที่ 1 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4 Assurer) เงื่อนไขที่ 2 ผู้ให้ความเชื่อมั่นจากสำนักงานสอบบัญชีอื่นๆ (Non-Big 4 Assurer) และเงื่อนไขที่ 3 ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Consultant) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเงื่อนไขโดยพิจารณาจากความตั้งใจลงทุน

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยความตั้งใจลงทุน			F	P-value
	เงื่อนไขที่ 1 Big 4 Assurer	เงื่อนไขที่ 2 Non-Big 4 Assurer	เงื่อนไขที่ 3 Specialist Consultant		
ความตั้งใจลงทุน (เฉลี่ยรวม)	4.93	4.69	4.90	0.792	0.456

จากตารางที่ 1 การทดสอบโดยใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความตั้งใจลงทุน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.792, P = 0.456$)

ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเงื่อนไขโดยพิจารณาจากความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน

องค์ประกอบ	ค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน			F	P-value
	เงื่อนไขที่ 1 Big 4 Assurer	เงื่อนไขที่ 2 Non-Big 4 Assurer	เงื่อนไขที่ 3 Specialist Consultant		
ความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน (เฉลี่ยรวม)	5.21	4.52	4.93	5.960***	0.004

หมายเหตุ *** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 2 การทดสอบโดยใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงานที่ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่มาจาก Big 4 Assurer มากกว่า Specialist Consultant และ Non-Big 4 Assurer ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.960, P = 0.004$)

การอภิปราย

ผลการศึกษา พบว่า ความตั้งใจลงทุนของผู้ให้ความเชื่อมั่นทั้ง 3 เงื่อนไข ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเชื่อมั่นของข้อมูลที่รายงานนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า นักลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่รายงานมากที่สุด คือ ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่มาจาก Big 4 Assurer รองลงมาเป็น Specialist Consultant และ Non-Big 4 Assurer ตามลำดับ ทั้งนี้ ได้มีความสอดคล้องกับแนวคิดการให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน Simnett (2009) ที่กล่าวว่า รายงาน CSR แบบ Stand-alone จากหลายประเทศสำหรับปี 2002-2004 มีผู้ให้ความเชื่อมั่นที่ไม่ใช่บัญชี คิดเป็น 31 % และเป็นผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็นบัญชี คิดเป็น 43 % และสอดคล้องกับวิจัยของ Hodge, Subramaniam, and Stewart (2009) ที่ได้ทำการศึกษาการให้ความเชื่อมั่นของรายงานความยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจและความน่าเชื่อถือของผู้ใช้ข้อมูล พบว่า การให้ความเชื่อมั่น ระดับของความเชื่อมั่นและประเภทของผู้ที่ให้ความเชื่อมั่น มีผลต่อความน่าเชื่อถือของรายงานความยั่งยืน นอกจากนี้ได้สอดคล้องกับวิจัยของ Pflugrath, Roebuck, and Simnett (2011) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการให้ความเชื่อมั่นต่อรายงาน CSR โดยนักบัญชีมีอาชีพและผู้เชี่ยวชาญด้านความยั่งยืน

ผลการศึกษา พบว่า การให้ความเชื่อมั่นของข้อมูล CSR มีผลกระทบอย่างมากต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ โดยนักวิเคราะห์ทางการเงินมีความเชื่อมั่นในรายงาน CSR ที่มีผู้ให้ความเชื่อมั่นเป็นนักบัญชีมีอาชีวะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าผู้เชี่ยวชาญด้านความยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า Big 4 ได้รับความเชื่อถือทั้งในเรื่องของข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินแต่หากจะเปรียบเทียบประเภทของผู้ที่ให้ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน หรือข้อมูลเกี่ยวกับรายงานความยั่งยืนนั้น ผู้ให้ความเชื่อมั่นที่เป็น Big 4 ก็ยังได้รับความเชื่อมั่นมากกว่า Non-Big 4 และ Specialist Consultant และจากการศึกษานี้ก็ยังพบว่า Specialist Consultant นั้นได้รับความเชื่อมั่นมากกว่า Non-Big 4 แสดงว่า Specialist Consultant ยังได้รับความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในเรื่องของคุณวุฒิ เนื่องจาก Specialist Consultant เป็นนักวิทยาศาสตร์หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2543). *พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2543*. สืบค้นจาก http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=1078
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). *แม่บทสำหรับงานที่ให้ความเชื่อมั่น*. สืบค้นจาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/58uc9PcxDa.pdf>
- Dhaliwal, D. S., Radhakrishnan, S., Tsang, A. H., & Yang, Y. G. (2010). *Nonfinancial disclosure and analyst forecast accuracy: International evidence on corporate social responsibility (CSR) disclosure*. Retrieved from <http://ssrn.com/abstract=1596458>
- Hasan, M., Maijor, S., Mock, T. J., Roebuck, P., Simnett, R., & Vanstraelen, A. (2005). The different types of assurance services and levels of assurance provided. *International Journal of Auditing*, 9(2), 91-102.
- Hodge, K., Subramaniam, N., & Stewart, J. (2009). Assurance of Sustainability Reports: Impact on Report Users' Confidence and Perceptions of Information Credibility. *Australian Accounting Review* 50, 19(3), 178-194.
- Pflugrath, G., Roebuck, P., & Simnett, R. (2011). Impact of Assurance and Assurer's Professional Affiliation on Financial Analysts' Assessment of Credibility of corporate Social Responsibility Information. *A Journal of Practice & Theory* 30, 3(8), 239-254.
- Putta, T., Sudsomboon, S., & Zumitzavan, V. (2013). Effects of Accounting Social Responsibility on Organizational Sustainability of Finance Businesses in Thailand. *Journal of humanities and social sciences Mahasarakham University*, 32(6), 63-69.
- Simnett, R., Vanstraelen, A., & Chua, W. F. (2009). Assurance on general purpose nonfinancial reports: An international comparison. *Accounting Review*, 84(3), 937-967.
- Sustainable Business Development Institute. (2013). *CSR for Corporate Sustainability*. Retrieved from https://www.set.or.th/yfs/2015/download/YFS2015_YFSCamp2015_Reading08.pdf